

Ústavní soudu zamítl návrh na zrušení části zákona o rozpočtovém určení daní pro kraje

1.7.2026 - | Krajský úřad Pardubického kraje

Pardubický kraj dlouhodobě upozorňuje na nespravedlivé přerozdělení daní mezi jednotlivými regiony. Vedle opakovaného předkládání zákonodárných iniciativ do Poslanecké sněmovny byl v září loňského roku podán návrh Ústavnímu soudu na zrušení části zákona o rozpočtovém určení daní pro kraje. Ve spolupráci se starostou Letohradu a senátorem Petrem Fialou se podařilo sesbírat 32 podpisů senátorů napříč politickým spektrem. Dnes Ústavní soud návrh zamítl jako nedůvodný.

„Podání návrhu na zrušení části zákona o rozpočtovém určení daní pro kraje Ústavnímu soudu ČR se nám dlouho jevilo jako krajní řešení, nakonec jsme byli z důvodu nečinnosti Poslanecké sněmovny a neprojednání legislativní iniciativy donuceni jít touto cestou. Ve spolupráci se starostou Letohradu a senátorem Petrem Fialou se podařilo sesbírat 32 podpisů senátorů napříč politickým spektrem, což jasně ukazuje, že se nejedná o téma politické,“ zrekapituloval aktivity ze září loňského roku hejtman Martin Netolický. Pro podání návrhu byl zmocněn právník a krajský zastupitel Jan Chvojka.

Na středu 1. července svolal soudce zpravodaj Jiří Příbáš veřejné vyhlášení nálezu. „Plénium Ústavního soudu návrh zamítlo jako nedůvodný, neboť dospělo k závěru, že napadená právní úprava nezasahuje do samotné podstaty práva územních samosprávných celků hospodařit s vlastním majetkem a podle vlastního rozpočtu a nezasahuje ani do jejich práva na ochranu vlastnictví. Odlíšné zacházení s kraji poměřované jejich podíly na celostátních daňových výnosech pak není nepřijatelným projevem legislativní svévole. V otázkách primárně politických Ústavní soud vychází ze zásady zdrženlivosti. Tu je nutné vztáhnout i na případ rozdělování výnosů některých daní do rozpočtů územně samosprávných celků, který spadá do oblasti distributivní spravedlnosti. Pokud jde o daňové zákony, zásada zdrženlivosti se projevuje v nižší intenzitě jejich ústavního přezkumu. Ten spočívá ve vyloučení jejich extrémní disproportionality. Ústavní soud si je vědom toho, že z hlediska rozdělení finančních prostředků mezi kraje není ideální, že základem stávajícího systému nadále zůstávají fixní procenta pro jednotlivé kraje, jež dlouhodobě neodrážejí dynamické změny a v podstatě udržují status quo. I přes nárůst obyvatel, výstavbu nových silnic a další změny týkající se nároků na financování zůstává podíl jednotlivých krajů na sdílených daních stejný, což vyvolává napětí ve vztahu k principu potřebnosti. Ani tato okolnost však nevytváří prostor k uplatnění derogační pravomoci Ústavního soudu,“ píše se k nálezu v tiskové zprávy Ústavního soudu. Celý text je k dispozici na:

<https://www.usoud.cz/aktualne/ustavni-soud-zamitl-navrh-na-zruseni-casti-zakona-o-rozpocetovem-urceni-dani-tykajici-se-financovani-kraju>

Hejtmana Martina Netolického rozhodnutí Ústavního soudu nepřekvapilo. „Rozhodnutí Ústavního soudu mě osobně nepřekvapilo, protože Ústavní soud nechce vstupovat do záležitostí rozpočtových a daňových, zejména tedy v oblasti jejich přerozdělení. Považuje to za záležitost, která je politického charakteru. Na druhou stranu, v odůvodnění jsme se dozvěděli několik záležitostí, a jednou z nich je, že požadavek z hlediska nespravedlivého přerozdělení peněz pro kraje je de facto racionální a Ústavní soud jej chápe. Myslím, že se z odůvodnění dá vyjít pro jednání s ministerstvem financí a s dalšími partnery, včetně poslanců a senátorů,“ okomentoval hejtman Netolický.

Ve Sněmovně leží dvě krajské legislativní iniciativy

Boj za změnu rozpočtového určení daní však Pardubický kraj i přes nepříznivé stanovisko Ústavního

soudu nevzdává. V únoru totiž byly krajským zastupitelstvem schváleny další dvě legislativní iniciativy. „Jedná se o poněkud nestandardní postup, který ale bohužel vychází z nestandardního jednání. V předchozím volebním období jsem věřil, že námi předložená zákonodárná iniciativa, kterou jsme společně s kolegy z dalších krajů podali do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR, bude minimálně projednána. Bohužel nestalo se tak a na konci volebního období tyto návrhy automaticky spadly pod stůl. Proto jsme v únoru podali dvě možné varianty řešení. To jen ukazuje, že jakákoliv změna oproti stávajícímu stavu je posunem,“ vysvětlil hejtman Netolický důvody nového podání s tím, že do budoucna by bylo vhodné se zabývat nejen tím, že kraje mají právo iniciativu podat, ale mají také právo, aby byla v rámci jednoho volebního období řádně projednána.

První předložený návrh obsahuje pouze změnu mechanismu přerozdělení se stanovením jasných kritérií, avšak se zachováním stávajícího procentního podílu pro kraje ve výši 10,23 procent a má tak nulový dopad na státní rozpočet. „Druhý návrh obsahuje nejen změnu mechanismu výpočtu, ale také změnu procentního podílu ze stávajících 10,23 procent na 10,97 procent. V tomto navýšení jsou zahrnuty prostředky na opravy a rekonstrukce silnic II. a III. tříd ve výši čtyři miliardy korun, což odpovídá dříve domluveným prostředkům ze Státního fondu dopravní infrastruktury, o které bohužel kraje přišly zcela. Dále je započítáno navýšení základního podílu na sdílených daních tak, aby žádný kraj s výjimkou Prahy, nebyl ve srovnání nového nastavení a v současnosti platného nastavení deficitní, což je základem pro shodu v rámci Asociace krajů,“ vysvětlil hejtman a dodal, že účinnost u obou návrhů je navržena od 1. 1. 2027. Stejně jako v předchozím období však nemá kraj jistotu, že se legislativní iniciativy na pořad schůze Poslanecké sněmovny dostanou.

Za účelem nastavení spravedlivějšího rozdělení se zákonodárnou iniciativou navrhuje změna, která by pro kraje stanovila obdobný mechanismus výpočtu jejich podílů, jako je v současnosti stanoven pro obce. „Návrh vychází zejména z předpokladu, že objem fakticky vykonávaných činností a dalších charakteristik krajů se různí, a to i v čase, a je třeba reflektovat tento fakt v příjmové stránce jejich rozpočtů. To vyvolává potřebu přerozdělovat daňové výnosy dle aktuálních údajů,“ řekl hejtman Netolický. Nově by se finanční prostředky ze sdílených daní měly rozdělovat podle jasně stanoveného klíče. Ten by měl zohledňovat počet obyvatel, délku silnic II. a III. třídy, rozlohu a strukturu kraje. Dále pak organizaci zdravotnické záchranné služby (počet výjezdových základů v kraji), počet žáků středních škol zřizovaných krajem, počty urgentních příjmů I. typu v kraji zřizovaných nemocnicích a pro všechny kraje shodný vyrovnávací koeficient.

<https://www.pardubickykraj.cz/aktuality/133245/ustavni-soudu-zamitl-navrh-na-zruseni-casti-zakona-o-rozpoctovem-urceni-dani-pro-kraje>